

Handvatten voor schoolbesturen po/vo coronavirus COVID-19

Versie 18 maart 2020

Dit servicedocument biedt handvatten voor schoolbesturen in po en vo om uitvoering te geven aan de landelijke maatregelen die op 15 maart bekend zijn gemaakt.

Aandachtspunten vooraf

- Het schoolbestuur is en blijft verantwoordelijk voor het onderwijsproces, ook als dat op afstand gebeurt.
- Wij beseffen dat besturen mogelijk voor extra kosten komen te staan voor deze maatregelen. Bijvoorbeeld voor personeel dat extra uren maakt, of voor devices voor afstandsonderwijs voor specifieke leerlingen. Besturen kunnen daar in eerste instantie hun eigen bekostiging en reserves voor inzetten. Wees realistisch: natuurlijk gaat lesgeven in deze omstandigheden minder goed dan onder normale omstandigheden. Maak daarbij ook gebruik van bestaande netwerken en samenwerkingspartners. Besturen die specifiek vanwege deze ontwikkelingen (coronavirus) in acute financiële nood komen, kunnen zich melden bij OCW; bij continuïteitsproblemen in het algemeen kunnen besturen zich (zoals gebruikelijk) melden bij de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie).
- Iedereen die na de zomer wil starten met een mbo-opleiding, moet zich normaal gesproken voor 1 april aanmelden voor die opleiding. Dit om toelatingsrecht te hebben tot die opleiding. We stellen de uiterste aanmelddatum met 1 maand uit, tot 1 mei, om de druk weg te halen bij opleidingsteams.
- Geplande inspectiebezoeken gaan in de periode t/m 6 april niet door. Zie de website van de [inspectie](#).
- Het besluit is ook van toepassing op internationaal onderwijs en niet-bekostigd onderwijs. Eventuele specifieke consequenties worden in kaart gebracht.
- Prioritaire groepen leerlingen voor deze periode:
 - Leerlingen met ouders in vitale functies (dit is de groep waarvoor opvang geregeld moet worden);
 - Eindexamenklassen (VO).
- We hebben aandacht voor leerlingen die om een andere reden niet op afstand kunnen werken, zoals thuis geen internet, device (leenlaptop nodig) of ruimte om te leren. Dit wordt nog nader uitgewerkt).

Onderwijs op afstand (docenten op school, leerlingen andere locatie)

- Maak een plan voor de komende weken, en maak gebruik van Kennisnet. Kennisnet is de centrale toegangspoort voor digitalisering en lesgeven op afstand. Op [lesopafstand.nl](#) is een aparte portal ingericht voor lesgeven op afstand. Hier staat:
 - een handreiking voor het plan van aanpak, tips, adviezen en best practices;
 - een lijst met bedrijven en instanties die kunnen helpen;
 - een lijst van lesmateriaal en een lijst van digitale ondersteuningsmogelijkheden, van gratis proeflicenties tot aan hulp bij de infrastructuur.
- Ga uit van wat er al is: laat leerlingen zoveel mogelijk gebruik maken van al beschikbare (digitale) leermiddelen en oefenprogramma's. Geef waar mogelijk instructies via de elektronische leeromgeving. Wordt al een platform gebruikt, benut dan de mogelijkheden die de huidige leverancier biedt optimaal. Zorg dat leerlingen praktisch in staat zijn onderwijs op

afstand te volgen, bijvoorbeeld door een device ter beschikking te stellen aan leerlingen die daar thuis niet over beschikken. Eventuele reserves kunnen hiervoor worden aangewend.

- Het ministerie van OCW onderzoekt samen met de sectorraden en de brancheorganisaties wat bijvoorbeeld de educatieve uitgeverijen kunnen betekenen om goed lesgeven op afstand te vergemakkelijken.
- Wanneer er achterstanden worden opgelopen, is het raadzaam nu al een plan te maken op welke manier achterstanden later ingehaald kunnen worden.
- Als er keuzes gemaakt moeten worden in het opzetten van het afstandsonderwijs (niet voor elk vak is dit even snel ingericht), is het raadzaam te beginnen met de kernvakken (zeker in groep 8 PO) en in het VO de examenklassen om hen zo goed mogelijk voor te bereiden op de examens VO. Er is al veel mogelijk om daar digitaal mee te oefenen, zie ook lesopafstand.nl.
- Als het niet voor alle leerlingen per direct lukt om afstandsonderwijs op te zetten, zijn het ministerie van OCW en de inspectie coulant als het gaat om onderwijstijd. Het is wenselijk dat scholen zich zoveel mogelijk inspannen om alternatieven voor de uitgevallen lessen te realiseren (bijvoorbeeld met afstandsonderwijs) en leerlingen in staat te stellen om leerachterstanden achteraf in te halen. Zij zullen er echter niet op worden afgerekend als zij ondanks al hun inspanningen niet volledig aan de formele eisen ten aanzien van onderwijstijd voldoen. Van scholen wordt daarom gevraagd dat zij desgevraagd kunnen uitleggen dat zij hebben gedaan wat redelijkerwijs van hen verwacht kon worden.
- Medewerking vragen aan:
 - Kinderopvang / BSO voor leerlingen van PO (die geen onderwijs op afstand kunnen volgen, bijvoorbeeld vanwege thuissituatie); op die locatie moeten wel mogelijkheden (zoals wifi) zijn voor afstandsonderwijs
 - Gemeente/veiligheidsregio
 - Bedrijven uit het netwerk van de school
 - Indien nog open: bibliotheken en organisaties voor sport en cultuur
- Bij afstandsonderwijs dat leerlingen thuis volgen is het bieden van structuur heel belangrijk. Normaal wordt de schooldag van leerlingen gestructureerd door het lesrooster. Door ook bij afstandsonderwijs een bepaald rooster te hanteren, kan op een alternatieve manier structuur geboden worden. Scholen / leraren en ouders / verzorgers kunnen elkaar daarbij helpen. De school kan gedurende een lesdag verschillende momenten (zoals het begin en einde van de dag en gedurende de verschillende online-lessen) inplannen waarop leerlingen gezamenlijk (per klas) online moeten zijn. Van ouders / verzorgers kan gevraagd worden hun kinderen te motiveren ook daadwerkelijk online zijn. Voor ouders / verzorgers is het daarbij praktisch dat de school hen (op hoofdlijnen) informeert over de (digitale) lesroosters, zodat zij ongeveer weten wat er wanneer van hun kinderen verwacht wordt.

Eindtoets po

Zie ook de Q&A's op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-coronavirus-en-het-onderwijs/vragen-over-basis--en-speciaal-onderwijs> en de brief aan de Tweede Kamer van 18 maart.

- De eindtoets in 2020 gaat niet door. De prioriteit in het po ligt nu bij het opvangen van leerlingen en het geven van onderwijs op afstand.
- Het afgegeven voorlopig schooladvies wordt voor alle leerlingen definitief.
- Basisscholen en middelbare scholen worden gevraagd om leerlingen op een andere manier zo goed mogelijk voor te bereiden op hun aanstaande overstap naar de middelbare school.
- Ook zal op de middelbare scholen komend schooljaar goed worden gekeken of kinderen op de goede plek zitten.

Examens vo

Zie ook de Q&A's op [rijksoverheid.nl/examens](https://www.rijksoverheid.nl/examens) en de brief aan de Tweede Kamer van 17 maart.

Beperkte opening scholen voor afname examens

- Er wordt per direct ruimte gegeven om school- en praktijkexamens af te nemen op de scholen.
- Leerlingen en leraren die aanwezig zijn op school moeten volledig klachtenvrij zijn.

Afnames van de schoolexamens / CSPE's / digitale examens vmbo bb/kb

- Deelname aan onderwijs- en examenactiviteiten is niet verplicht. Voor het onderwijspersoneel worden hierover op schoolniveau afspraken gemaakt. Van leerlingen mag worden verwacht dat als zij geen gezondheidsklachten hebben, zij deelnemen aan de schoolexamens die worden afgenomen. Tegelijkertijd moeten leerlingen niet uit angst voor het niet-behalen van hun diploma, zich gedwongen voelen naar school te gaan.
- Als leerlingen in thuisquarantaine zitten, ziek zijn of een kwetsbare gezondheid hebben, dan zullen scholen deze leerlingen op een later moment in staat stellen het schoolexamen af te ronden.
- Indien nodig kunnen deze leerlingen ook naar het tweede tijdvak (15 t/m 18 juni) of eventueel het derde tijdvak (11 t/m 20 augustus) worden verwezen zodat er meer tijd is om het schoolexamen af te ronden.
- Ook kunnen scholen mogelijkheden verkennen om schoolexamens op afstand vorm te geven, bijvoorbeeld mondeling.

Cijfers later aanleveren

- In afwijking van de normaal geldende regels, mogen scholen de cijfers voor de schoolexamens ook nog later dan 10 dagen voorafgaand aan de start van het eerste tijdvak aanleveren.
- Als dit onvoldoende ruimte biedt, kunnen scholen op basis van artikel 32 van het Eindexamenbesluit VO, de examinering van het schoolexamen laten doorlopen in het eerste tijdvak. Het schoolexamen in een bepaald vak moet echter wel worden afgerond voordat de leerling deelneemt aan het centraal examen (CE) in dat vak.

Aanpassen Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

- Scholen krijgen de ruimte om het PTA aan te passen, bijvoorbeeld door bepaalde examens in een andere vorm af te nemen, zolang steeds wel de verplichte eindtermen worden gedekt.
- Scholen hebben voor het aanpassen van het PTA instemming nodig van hun medezeggenschapsraad.
- Wijzigingen in het PTA moeten bij de inspectie worden gemeld.
- De VO-raad maakt een handreiking voor scholen die hun PTA moeten aanpassen. Hierin staat hoe zij dit kunnen aanpakken.

CE's en CSPE's

- Afnames van het centraal schriftelijk examen gaat voorsnog door in het eerste tijdvak dat op 7 mei begint. Indien er tot langere sluiting van de scholen wordt besloten, volgt er een nieuwe afweging. Hierbij wordt met alles rekening gehouden.
- Er worden momenteel verschillende scenario's ontwikkeld. Scholen worden zo snel mogelijk geïnformeerd, uiterlijk op 6 april.

Afnames van CE's met flexibele afnametijdstippen (vmbo-bb en -kb flex en CSPE's)

- Voor CE's met flexibele afnametijdstippen hebben scholen de mogelijkheid om de afnames hiervan te verplaatsen naar een later moment (uiterlijk 3 juli voor het CSPE en 19 juni voor de digitale CE's van de algemene vakken) zodat er ruimte ontstaat om het schoolexamen af te ronden en het CE te maken. De eerste en tweede kans moeten in principe in deze periode plaatsvinden.
- De afnames van de centraal schriftelijke en praktische examens (CSPE's) in de basisberoepsgerichte (bb), de kaderberoepsgerichte (kb) en de gemengde leerweg, evenals van de digitale flexibele examens voor bb en kb starten vanaf 30 maart. Deze examens kennen een flexibele afnameperiode waardoor scholen de mogelijkheid hebben om de afnames hiervan te verplaatsen naar een later moment. Zo kunnen schoolexamens alsnog worden afgerond voordat het CE start.
- Het is echter ook mogelijk om vanaf 30 maart al wel te starten met de afnames. Ook de voorbereiding op de praktische examens, die doorgaans niet met afstandsonderwijs kan worden vormgegeven, kan nu reeds plaatsvinden.

Vavo en speciaal onderwijs

Al het bovenstaande geldt ook voor vavo-leerlingen. Voor leerlingen die deelnemen aan het Staatsexamen, zoals leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs, gaan zowel de CE's als de college-examens vooralsnog door.